

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

22. szám.

Debrecen, 1928 június 2.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület megalakulása.

A folyó év március havának 14—15-ik napjait az amerikai magyarság számára a new-yorki Kossuth-szobor leleplezésén kívül még egy másik, méreteiben összehasonlíthatatlanul szerényebb, de leendő kihatásaiban valószínűleg épp annyira áldásos esemény is emlékeztetett. E napokon alakult meg ugyanis a new-yorki 69-ik utcai Első Magyar Református Egyház templomában az Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület.

Az Unió magyar református lelképásztornak körülbelül a kétharmadrésze, 57 lelkész sereglett már az első hívó szóra lelkesen és munkára készen ez új és igen kívánatos alakulás fehér zászlaja alá a szeretetnek, a békességnek, a kölcsönös testvéri szolgálat és lelki kimélyülés, valamint új építések és alkotások vágyának jegyében.

Tartozó tisztességet vélünk tenni e magas-tos célú új magyar református lelképásztori társulásnak és hasznos szolgálatot olvasóközön-ségünknek, ha az alábbiakban szemelvényesen bemutatjuk az alakulás két fontos alapokmá-nyát, amelyek a leghitelesebb és legszebb világot vetik annak szellemére és intencióira. Annál is inkább kötelességünknek érezzük ezt, mert eddig a tengerentúlra szakadt véreink mai küzdelmes életének erről a fontos és ígéretes eseményéről az itthoni egyházi lapokban még minimálisan is alig-alig esett szó.

1. Az alapszabályok 1—3. pontja:

„1. Az egyesület neve: „Amerikai Magyar Református Lelkészegyesület“, vagy rövidítve: Amrel.

2. Az egyesület célja: az amerikai magyar református lelkészeket egy testületben egyesí-teni, közöttük a kartársi jó viszonyt és a test-véri összetartás érzését ápolni, évenként leg-alább egyszer a lelkészegyesületi közgyűlésen a közös feladatokra rámutatni és azok gyorsabb megvalósításáért lehetőleg egységes eljárást biz-tosítani, az egyházi és vallásos élet tovább-

fejlesztésére a tagok kölcsönös segítségét igénybe venni, a magyar egyházi munkára az amerikai egyházak rokonszenves figyelmét egyre foko-zódóbb mértékben ráterelni, a magyarországi református egyházzal a lelki közösséget ébren tartani és általában véve foglalkozni minden dologgal, ami az evangélium szerint megrefor-mált amerikai magyar egyházakat hathatósabb eszközzé teheti Isten kezében az Ő dicsőséges országának terjesztésére.

3. Tagok felvétele. Az Amrel rendes tagja lehet minden magyar lelkész, ki a presbyteri rendszert követő és református hitvallási alapon álló bármelyik amerikai (Egyesült Államokbeli és Kanadai) egyház kötelékébe tartozik, kik magukat az Amrel céljaival azonosítják s fenntartás nélkül elkötelezik magukat a tagokkal és a tagok által képviselt egyházakkal szemben a legteljesebb együttműködésre.”

2. Az alakulógyűlésen elfogadott deklaráció:
„Az amerikai Egyesült-Államokban működő magyar református gyülekezetek lelkészei, noha egyházaik történelmi alakulásának és kifejlő-désének következtében különböző kálvini deno-minációkban igyekeznek betölteni magasztos hivatásukat, alázatos lélekkel ismerik meg, hogy tulajdonképpen mindnyájan azonosak hitünk Fejedelmének, az Úr Jézus Krisztusnak szolgál-tában, Isten országának terjesztésében és abban a szent érzelemben, amely őket mint egyéneket, az Egyesült-Államok iránti őszinte hűség és hódolat mellett őshazájukhoz, Magyar-országhoz és abban az anyaegyházhoz: a magyarországi Református Egyházhoz fűzi.

Töredelmes lélekkel ismerik meg továbbá, hogy amidőn a multban külső elhelyezkedésük árnyalati különbségei szerint és azoknak hibás felfogása miatt áldatlan testvérharcokba bocsát-koztak: ezzel nem szolgáltak sem az Isten országának, sem gyülekezeteik lelki épülésének s legkevésbé magyarságunknak javára. Bűn-bánattól megkeseredett szívvel látják be, hogy páratlanul új viszonyok közé kerülve, élet-körülményeik nehézsége és egyházi közéletük bonyolult kialakulása mindeddig végzetesen megakadályozta helyes értelemre jutásukat,

pedig e gyarlóságuk messze vetette őket Idvezítőnk végső rendelkezésétől, aki azt akarta, hogy ők mindnyájan egyek legyenek, mint az Atya Jézusban és Jézus az Atyában, úgy ők is egyek legyenek Jézusban és az Atyában. Nem mindenütt és nem teljesen veszett el ugyan az első emberöltő sem, de el kell ismer-niök, hogy itt-ott elért eredményeik kétség-telenül nagyobbak lettek volna, ha minden munkájukban az egymás kölcsönös megértése, megbecsülése, és annak az igazságnak tudata vezette volna őket, hogy mindnyájan egyek a hitben, fajban, nyelvben, történelmi múltban és jövőben egyaránt.

Éppen azért a szomorú jelennél jobb jövőbe vetett reménységgel készek vállalkozni a hit-testvéri közösség mindig hatalmasabban meg-mutatkozó feladataira. E készségüknek nyilvános megbizonyítása és a jobb jövőendő megalapozása érdekében, az Isten és egymás iránti szeretet jegyében, az 1928. év március hó 14-én New-Yorkban, az ottani Első Magyar Református Egyház templomában tartott országos gyűlésükön kimondják, hogy megalakítják az *Amerikai Magyar Református Lelkésze-gyesületet*.

Az így megalakult Amerikai Magyar Református Lelkésze-gyesület megalakulásának percé-ben

1. Isten iránti mélységes hálával emléke-zünk meg arról az országról, amely nekünk és gyülekezeteinknek lakóhelyet, új hazát adott s amely ország részeltetett bennünket mind-azokban a jogokban és kiváltságokban, amelyek-nek birtoka az Egyesült-Államok polgárságát a világ összes nemzeteinek élére állította. Benső öröm tölti el mindnyájunkat, midőn ünnepélyesen vallást teszünk az új haza iránti hűségünk mellett. Szívünk-ből óhajtuk, hogy a mi munkáink is növelje új hazánk nagyságát s így öregbítse Isten nevének dicsőségét.

2. Szívünkben ugyanilyen szeretettel és soha el nem múló kegyelettel emlékezünk meg a nehéz kálváriát járó szülő hazáról is, melynek képét felkünk-ből sem élet, sem halál, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelen-valók, sem következők soha ki nem töröl-hetik. Meg nem szűnő imával ostromoljuk az eget Urát, jó Atyánkat, hogy vessen véget Magyarországnak mostani súlyos megpróbáltatásainak s adjon őseink honának a réginel is nagyobb dicsőségét: tegye a négy folyam és hármas bérc hazáját igazi Isten országává.

3. Mélységes hálával köszöntjük a Reformed Church in the United States, a Presbyterian Church in the United States, a Reformed Church in America, a Southern Presbyterian Church és a United Church of Canada név alatt működő kálvini közegyházakat, amelyek gyermek-korukat élő gyülekezeteinknek annak idején hittestvéri szeretettel jöttek támogatásukra s azok közül ma is sokat tartanak segítő kar-jaikban, teljes mértékben értékelve és méltá-nyolva azokat a lelki kincseket, amelyeket szent

örökség gyanánt hoztunk ősi hazánk-ból magunk-kal. Azokat a kötelekeket, amelyek bennünket történelmi fejlődésünk rendjében ez amerikai hittestvéreinkhez fűznek, a jövőben is ápolni, fejleszteni törekszünk, tudván azt, hogy e törekvésünk és amerikai hittestvéreinkkel való közösségünk ott áll az egy akol és egy pásztor krisztusi elvének szolgálatában s egyébként is hatalmas erőforrást jelent nemcsak gyüleke-zeteink számára, de még ezer sebből vérző magyarországi református anyaszentegyházunk külföldi viszonylatai érdekében is.

Az AMRÉL szeretettel fogadja kebelébe az Amerikai Független Magyar Református Egyház lelkészeit is abban az imádságos felle-vésben, hogy a hittestvéri szeretet és együtt-munkálkodás lelke hozzánk hasonlóan hevíti őket is.

4. Fiúi szeretettel köszöntjük anyaegy-házunkat is, a Magyarországi Református Egyházat, amelyhez bennünket soha el nem szakítható lelki kötelekek fűznek. Nehéz sor-sát, gyászát, fájdalmát, sebei szívünkön hor-dozzuk s imádkozó lélekkel állunk mellette egy szebb jövőendő édes reményében. Boldog hálá-adással figyeljük esodálatos ébredését s várva-várjuk, hogy annak hatása kiáradjon a mi lelki életünkre is. Éppen ezért az anyaegyhá-zunkkal való lelki közösségünk egyik legdrá-gább kincsét képezi jelenünknek s mindnyájan buzgón óhajtuk, hogy ez a lelki közösség a jövőendőben még mélyebb és még bensőbb legyen. Hogy ez az amerikai magyar refor-mátusság, amelyet hitünk szerint Istennek jósa-gos akarata és különös gondviselése vezetett e földre, legyen így eszköz és összekötő kapocs az Édes Anya és a Nevelő Anya, a magyaror-szági és az amerikai közegyházak között, mind-nyájunk javára, Istennek dicsőségére.

5. Isten iránti örökös hálával teszünk boldog bizonyosságot arról a mezőben elrejtett drága kincséről, amit az Úr a mi magyar refor-mátus népünk lelkébe ültetett el az ő ingyen való kegyelméből, teremtfői jókedvéből. — Bizony az Úrban dicsőkedünk akkor, mikor a mi népünkkel dicsőkszünk. Ezzel a törhetetlen hitű, nagy kitartású és Krisztus földön maradt testéért ma is minden áldozatra kész néppel, mely oly sokszor volt jobb nálunk, pásztorai-nál. Isten kegyelme reánk bizta ezt a sokat szenvedett társtalán népet. Mélyen érezzük a szent feladást, mely e drága kincsnek meg-örzésében, fényének ragyogtatásában, értékeinek hasznosításában a mi vállainkra nehezedik és éppen azért is óhajtuk egyesülni egymással, hogy ennek a feladatnak is jobban megfele-lhessünk. Ha mindennél nagyobb kiváltság volt református magyarnak születnünk, mindennél nagyobb kötelesség magyar reformátusok pász-torának lennünk.

6. Újjongó örömmel szemléljük az evange-lizációs szellemnek az egész világ keresztény-ségén végigvonuló térhódítását és úgy érezzük,

hogy abban benne zúg, mint a sebesen zúgó szélnek zendülése, az Isten lelkének új kitöltetése. Ez evangelizációs megmozdulások nyomán mindenféle hatalmas lelki ébredés fakad fel, nem mint új reformáció, hanem mint új áldott pünköszt és ebben a minden szép reménységet felfakasztó világgravaszban mindenféle esodálatosan meglevenednek a kiszáradt esonatok és újra életnek vize esörgödeznek a kiapadt külfökből. Természetszerűleg különösen nagy hálát éreznünk a magyarországi reformátusok ébredésének láttán és bizakodunk és reménykedünk, hogy tőlük hozzánk is átszarmazik ez a meglevenítő lélek."

Ha ezekhez még hozzátesszük azt, hogy az AMREL vezetése olyan egyéniségek kezébe van bízva, mint idősb Kalassay Sándor, akire az elnöki és Bogár Lajos, akire az ügyvezető-ítikári tisztet ruházták — akiknek a nevéit évtizedek óta mindig csak az alkotás és az építés, sohasem a sivar és szegényletes pártvillongások terén lehetett megtalálni — akkor a legteljesebb bizalmunk támadhat abban, hogy az egyesület a léte első percétől kezdve a fentebb közölt gyönyörű nyilatkozatokban kifejeződő mélyen református keresztyén, hűségesen magyar és mindenestől pozitív, alkotó szellemhez híven folytatja és fogja folytatni munkásságát. Ezt mi, itthoniak, a legteljesebb szeretettel kérjük is számára Attól, aki őket az Ő aratásába elküldötte. Meg vagyunk győződve ugyanis arról, hogy az amerikai magyar reformátusság fájó sebei közt a legfájóbbat — a lelkipásztorok között dúló testvérharcot — csak *belülről* és csak a fenti nyilatkozatokból kiáradó tiszta, erős és becsületos krisztusi és pásztori szellem döntő uralomra juttatásával lehet meggyógyítani. Tehát: „*Orvos, gyógyítsd meg magadat!*”

R. I.

A lelkészválasztás gyülekezeti jog.

(Folytatás.)

Erre a vitára egyházi kánonaink is alkalmat adtak. A Geleji Katona kánonai szerint a külső elhívásnak az egyház véneitől kell származni, nem zárva ki a keresztyén nép beleegyezését sem (14. kán.). Igaz ugyan, hogy itt az egyház vénei alatt nem a gyülekezeti presbitereket kell érteni, hanem az egyházmegyei elöljáróságot és nevezetesen a Seniornak (tehát presbiter-nek) nevezett esperest, amit mutat a szabály, mely szerint valamint egy esperes sem erőszakolhat lelkipásztort a vonakodó és ellenszegülő népre, úgy a nép sem vihet ki senkit az esperes akaratára ellenére (22. kán.). Ugyancsak az esperes és a hallgatók közt osztja meg a külső elhívás jogát a komjáti kánonok harmadik classisa is. Váltig sok panasza, bírálatra és gúnyra adott alkalmat az esperes, illetőleg a tractuale consistorium eme dislocálási joga s még inkább sok keserűséget okozott a Geleji Katona káno-

nok 19-ikében megírt papmarasztás rendje. Ezt a múlt század első felében általában eltörölték, amivel bizonyára sok sebet gyógyítottak, de kétségtelen, hogy a felsőbbség elhelyezési joga mellett a marasztás intézménye a gyülekezet jogának a kifejezője s egyszersmind a nemsikerült kiválasztásból származó bajok orvoslásának eszköze volt.

A 19. század közepén Európa-szerte tapasztalt szabadszellemű irányzat a lelkipásztor választásának jogát is a nép számára követelte és annak kezébe is adta. Az egyházkerületek tapasztalták ugyan, hogy a nagy szabadság úgy az egyházra, mely rossz választás esetén egy emberéletre bémítva van, mint a lelkészekre, akik érdemeik elismerésére sok esetben nem számíthatnak, egyaránt hátrányos és hogy az egynázmege utólagos beleszólása a megerősítés megtagadásának jogával, nem sokat érő orvosság; alkottak is, elég sűrű egymásutánban, a visszaélések lehető kiirtására szabályokat, különösen a főnökük ellen bujtogató káplánok ellen, ám ezek a szabályok több elkeseredésre adtak alkalmat, mint amennyit javítottak a helyzetben.

Ez vezette az 1881-i zsinatot arra, hogy a lelkészválasztás ügyében meghagyván egyébként a gyülekezet jogát, olyan korlátozást kívánt létesíteni, amely előmozdítsa egyrészt, hogy a lelkészek tudományos és szolgálati érdemesültsége méltánylást találjon, másrészt, hogy minden gyülekezet a neki megfelelő egyént választhassa. Az előbbi cél érdekében állt a lelkészi állások osztályokba sorozása és a lelkészek ehhez simuló minősítési fokozása, az utóbbinak érdekében pedig a választást megelőző jelölés. Mindegyik magában véve egészséges gondolat, de együtt alkalmazva még akkor sem vezethetett volna eredményhez, ha nem lettek volna mindegyiknél a megvalósításnak súlyos hibái. A lelkészi állások osztálybasorozása kizáróan a javadalomra tekintettel történt, holott nyilvánvaló, hogy igen sokszor sokkal kisebb javadalmú állás sokkal nagyobb képességű gondozót kíván s egyébként sem helyes a nagyfontosságú ügyet pusztán a lelkészek materiális érdekei szempontjai szerint bírálni. A lelkészek minősítésénél pedig az első szempont — pusztán a szolgálati évek számával korlátozva — az iskolai bizonyítványon volt s hogy ez magában mennyire ingadozó alap, azt mindenkinek tudnia kell, aki felsőbb iskolákat végzett. A jelölésnek pedig az volt a súlyos hibája, hogy nem mert őszinte lenni s nem mert kimondottan az lenni, ami lenni akart, nevezetesen az egyházi felsőbbség irányító beleszólása. Ehelyett a demokrácia látszatának megővására törekedve, vegyes kijelölő-bizottságot alakított, az egyházközség küldötteinnek egyenlő számú bevonásával, de mégis úgy, hogy kenyértörés esetén szabály szerint az egyházmegyei küldöttek kívánsága teljesülhessen. Mivel pedig a jelölés kérdésébe más fórum bele nem szólhatott, mennél több-

szőr szavazták le az egyházmegyei küldöttek az egyházközség képviselőit, annál általánosabb lett az elkeseredés a felsőbbség „jogfosztó erőszakossága” ellen.

A sok és nem is alaptalan panasz folytán az 1891-i zsinat a fürdővel együtt a gyermeket is kiöntötte s ahelyett, hogy a jelölés jogát az irányításra képes és hivatott egyházi felsőbbségnek forma szerint is teljesen kezébe adva, kizárta volna a lehetőségét annak, hogy a választóknak a jelöléshez is odabocsátásával a látszat szerint kétszeresen jogosítottak magukat mellőzötteknek, vagy megrövidítetteknek érezhessék, a jelölést teljesen eltörölte és csak az állások osztályozását és a lelkészek különböző fokú minőségét — a kétféle korlátozás közül a nyilvánvalóan kevesebb elvi alappal bírót — hagyta meg.

A panaszok azonban ezzel sem szüntek meg, aminthogy nem is szünhettek meg, mert hiszen lépten-nyomon tapasztalni kellett, hogy a jeles iskolai végzettségű lelkész igen sok esetben nagyon sokkal kevésbé alkalmas eredményes pásztori munkát végezni, mint más olyan, aki nála gyöngébb eredménnyel végezte iskoláit. Sőt az sem példa nélkül való, hogy az egy szakba elmerülő és éppen azért nem általánosan kitűnő osztályozású fiatal emberből a tudománynak és irodalomnak is sokkal értékeesebb munkása lesz, mint abból, aki minden leckét minden különösebb érdeklődés nélkül egyforma buzgósággal betanult. Az egyházi közvélemény sehogy sem tudott kibontakozni az 1881—91-i elgondolásból, mindig csak annak hibáit fontolgatta, új elképzelések nélkül. Így aztán előre látható volt az 1904—7-i zsinat döntése, mely az 1881-ben felrakott korlátok másikat is lebontva, a gyülekezet választási jogát teljesen szabaddá tette, visszatérve oda, hogy az egyházmegye előzetesen csak éppen annyiban szólhat bele, hogy mégis olyan embert, akinek lelkészi képesítése sincs, vagy aki egyházi fegyelmezés alatt áll, ne választhassanak meg lelkészül.

A választás szabadságának ez a csaknem korlátlanlansága, kapcsolatban az utólagosan helyet foglalható korrektúra rendszerint túlságosan enyhén gyakorlásával, nemesak azt a szomorú eredményt vonta maga után, hogy a könnyebb fajsúlyúak gyakran magasabbra jutottak az értékeesebbeknél, hanem a választási erkölcsök megdöbbentő aláhanyatlását is. Egy-egy jobb javadalmú lelkészi állás betöltését akárhányszor rendszeres kortes-hadjárat előzte meg, az országos politikai választásokat nem egyszer megszegyenítő leleményességgel és elszántsággal s még abban a jobbik esetben is, ha a megválasztott lelkész maga nem volt részese a törvénytelen eszközök alkalmazásának, rokonai és jóbarátai túlbuzgóságának a magasabb moráltól parancsolt következtetései levonására rendszerint nem volt elég erkölcsi ereje. Az ilyen eszközökkel véghezvitt választás pedig évtizedekre megrongálta a gyülekezet életét s a tisztátalan

eszközökkel megválasztott lelkész sok esetben csak úgy tudott megmaradni az erőszakoltan elnyert helyen, ha izlése nem bizonyosodott finnyásnak; ám ha nem maradt, azzal meg új választásra s ezzel a gyülekezet újabb erkölcsi rontására adott alkalmat.

Az 1917-ben megnyílt zsinat illetékes szakbizottsága három javaslatot készített. Ezek egyike alkalmat akarna adni arra, hogy a gyülekezet a lelkészválasztás jogát önként ruházza át a püspökre. Egyik meg az 1881-i törvény két kautélája közül az 1891-ben elejtettet, a jelölést állítaná vissza, de a lelkészi állások osztálybatorozása és a lelkészek különböző minősítése nélkül. A jelölést pedig úgy kontemplálja, hogy a jelölőbizottság az esperes elnöklete alatt hat tagból álljon, két egyházkerületi, két egyházmegyei és két egyházközségi küldöttről, kik közül azonban az utóbbiaknak ne legyen szavazata; a jelölőbizottság határozata revízió alá nem vonható. A szavazat nélküli egyházközségi küldöttek bizottsági tagságának megadása helyett mindenestre őszintébb eljárás lett volna ezeket a jelöléshez oda sem engedni. A harmadik, idő rendben közbülső javaslat lényegileg csak az 1904-i törvénynek szabatosabbá tételére, minden jelentősebb változtatás nélkül.

Nagyon figyelemreméltó, ámbár a zsinatnak bizottsága előtt sem volt, az a törvényjavaslat, amelyet Maklár Károly kunhegyesi lelkész, egyházkerületi jegyző készített s amelyet a hevesnagykunsági egyházmegye kezdeményezésére a tiszántúli egyházkerület terjesztett a konvent útján a zsinat elé. Ez a javaslat csak meghívás esetén hagyná meg a lelkészi állás betöltésének jogát a gyülekezethöz, míg abban az esetben, ha a meghívás nem sikerül, a választást egy vegyes bizottsággal teljesítené, melyben a gyülekezet képviselője nagyon könnyen alulmarad. Nem lehet kétségbevonni, hogy a Maklár javaslatára elég könnyed és célszerű megoldási módot ajánl, de erős támadhatási felületet ad azzal, hogy a választást úgy viszi teljességre, hogy a döntést az esetek nagy részében elveszi a gyülekezettől.

Az a javaslat, amelyet bizottságunk terjeszt elő, semmi esetre sem olyan egyszerű, mint a Maklár javaslatára. Bizonyára a legfőbb kifogás ellene éppen az lesz, hogy nagyon körülményes módon megy végbe az esetek nagyobb részében a lelkészválasztás. Azonban az ügynek az egész egyház életére rendkívül nagyfontosságú volta megérdemli, hogy esetleg körülményes eljárással, esetleg némi nehézség árán is, igyekezzünk biztosítani minden viszonylatban a lehető legjobb eredményt.

A javaslat alapelvek veszi azt, hogy a lelkészi állás betöltése nem történhetik meg másként, mint a gyülekezet egészének akaratnyilvánításával. Az előzően elmondottak ugyan megcáfolják azoknak a nézetét, akik a lelkészválasztásnak a gyülekezet által teljesítését a kálvinista elvek szükségszerű és nem mellőz-

hető folyamán tartják, — azonban bizonyos igaz, hogy a református egyházak alkotmányának fejlődése általában ebben az irányban halad. Nemcsak Amerikában, ahol a gyülekezeti tagok teljes jogosítottságát az is megokolja, hogy ott az egyházhoz csatlakozás egészen önkéntes lévén, istenteleneknek és egyházelleneseknek merő esetlegből az egyház tagjai közé bejutása ki van zárva, hanem a jogi intézményeiben általán konzervatívnak ismert brit birodalomban fennálló presbiterian egyházakban, a skótokban, az angolországban és az írekben egyaránt, ma már a gyülekezeti választás a szabály. Nálunk is felszázadot meghaladó gyakorlat van emellett és azért retrograd lépés volna végleges döntés jogát a gyülekezet egészétől elvenni.

Viszont azonban ki akarja zárni a javaslat azt a most fennálló állapotot, mely szerint a lelkészválasztás ügye az egész gyülekezetet hosszú időközön át mozgalomba hozza és izgalomban tartja. Ezért a választást közvetlenül a gyülekezet egészével csak akkor teljesítené, ha az teljes egyetértéssel történhetik, más esetekben azonban közvetett úton, de mégis mindenestre kizáróan gyülekezeti szerv által, nem pedig a felsőbb egyházi hatóságoknak is bevonásával. A választási bizottságot a javaslat a holland Herwormd egyház nagyobb gyülekezeteiben működő választási testületnek s az angolajkú presbiterianusoknál a választás előkészítését teljesítő Congregational Committee mintájára a gyülekezet választaná, oly módon, hogy annak a presbiterium tagjai valamennyien tagjai legyenek. A választási bizottság határozatának, akár egy jelölt meghívásában állapodott meg, akár több jelölt közül választott, a gyülekezet egészének jóváhagyása alá kell bocsátatnia, de mivel a gyülekezet jogának megóvása mellett a lömegek felzaklatásának lehető elkerülése is cél, a javaslat nem óhajtja könnyűvé tenni a választási bizottság határozatára vonatkozó jóváhagyás megtagadását.

Amint eszerint a nép egészének beleszólása biztosításában éppen úgy, mint az előkelőbbek — hiszen a választási bizottság tagjait bizonyára a gyülekezet legjavából fogják választani — nagyobb befolyásával a Kálvin tanítását igyekszik követni a javaslat, éppúgy ezen a nyomon haladva meg akarja adni a felsőbbeknek is a megfelelő irányítás jogát. Erre, amint a tapasztalat bizonyítja, nálunk nagyon nagy szükség is van. A javaslat csak akkor nem kíván a felsőbbek számára előzetes irányítási jogot adni, ha a gyülekezet az üresedés beálltával mindjárt olyan egyetértéssel foglal állást egyetlen jelölt mellett, hogy az általános kívánság teljesítését akadályozni vagy csak késleltetni, nem volna megokolt. Ilyen esetben csak akkor nyerheti meg a gyülekezet az egy értelemmel kívánt egyént lelkészül, ha az általában nem választható. Még akkor is, ha már nem maga a gyülekezet egésze, hanem a választási bizott-

ság jut egyértelmű megállapodásra, engedi a javaslat, az előbb említett korláton belül, a gyülekezeti akaratot érvényesülni. Csak ott akarja, hogy a felsőbbek irányító hatása előtérbe álljon, amikor már nemcsak a gyülekezet egésze, de az azt reprezentáló választási bizottság sem tud egy jelöltben megállapodni. Ha a gyülekezet óhajtása több jelölt között oszlik meg, akkor már megokolt az is, hogy a felsőbbek felhívja a gyülekezet figyelmét olyan érdemes egyénekre is, akik a gyülekezet tagjainak eszébe nem jutottak, úgyszintén az is, hogy közölje a gyülekezettel, hogy a magasabb szempontok szerint itélni tudó felsőbbek ítélete szerint kik és milyen sorrendben méltók az üresen levő lelkészi állásra. A felsőbbeknek tehát egyrészt ajánlasi, másrészt az összes ajánlottak közül jelölési jogot ad a javaslat, mégpedig olyan móddal, hogy választani csak a jelöltek közül lehessen s bizonyos esetekben a választás eredményére is döntő befolyással bírjon a jelölés sorrendje. Minthogy pedig az egyházi felsőbbektől teljesített jelölés a gyülekezet jogát kétségkívül korlátozza, az esetleges túlzott beavatkozás és káros atváskodás lehető kizárására két kautélát állít a javaslat; az egyik, hogy a jelölés kettős fórumon, az egyházmegyein és az egyházkerületin, történik; a másik meg az, hogy az olyan egyént, akit a gyülekezet részéről a szavazatok meghatározott nagyobb számával ajánlottak, a jelöltek közül kihagyni nem szabad.

Új a javaslatban a gyülekezeti és felsőbbekéi ajánlás rendszere. Ez eddig a gyülekezet részéről csak a meghívás esetén, a felsőbbek részéről egyáltalán nem volt meg. Eddig nálunk a jelölt maga ajánlotta magát, mert — bár az önjelölést a törvény szigorúan tiltja — a pályázaton jelentkezés valójában nem más, mint önmagának felkínálása. A pályázási rendszert, amely különben más református egyházakban részint ismeretlen, részint kivételesen fordul elő, a javaslat a pásztorok lelkészi állásnál teljesen mellőzni kívánja, egyrészt, mert magasabb etikai szempontból is helyesebb, ha a leendő lelkész megvárja, míg mások fordítják felé a figyelmet, másrészt, mert a pályázási rendszer egyáltalán nem alkalmas arra sem, hogy az érdemeseknek szerényebb munkakörből tehetségüknek megfelelőbb munkakörbe jutását előmozdítsa. Rendszerint ugyanis az érdemesebb emberek önértetesebbek is, akik nem szívesen teszik ki magukat a pályázatban részvétellel egyelőre nem tudhatott teljes visszautasításnak, míg ha akár a gyülekezet, akár a felsőbbek részéről megkerestetnek, készséggel vetik alá magukat az őket így kedvezőtlen eredmény esetén sem bántható választásnak. Akinek van valamely összeköttetése a gyülekezettel, azt úgyszóval szöbáhozhatják az ismerősei; akinek pedig a gyülekezettel semmi kapcsolata sincs, ha különösen érdemesült, a felsőbbek ajánlhatja; ha sem egyik, sem másik eset nem forog fenn,

az úgy pályázó csak korteseszközökkel remélhetne híveket szerezni. Ezért jobb a pályázatot teljesen törölni.

(Folytatjuk.)

Közélet

Keresztyén ünnepek.

Szomorú látvány tárult elém Áldozócsü-törtökön reggel Karcagon, templomba menetelemkor. Ugyanis egyik helyen kerítésfestést, másik helyen háztapasztást, harmadik helyen háztetön kéményrakást láttam, azon a rövid úton, amelyen a templomba értem. Hogy a város más utcáin mik folytak, azt ezek után gyanitom, hogy úgy történt, mint rendes hétköznapi munkanapokon szokott történni.

A református istentiszteleten a templomban, mely Húsvétkor alig volt képes befogadni az ünneplők nagy sokaságát, most üres padokban a földszinten volt kevés ünneplő közönség, a karzat üres volt. Hogy ez az ünnep ilyen részvétlenségben folyt-e le más egyházközségekben is, nem tudom. Csak az itt látott hétköznapias dolog nagy szomorúsággal töltött el s indított arra, hogy a keresztyén ünnepek ügyében szót emeljek.

Mert tudvalévő, hogy a róm. kath. atyafiak májusi esti ájtatosságán zsúfolásig vesznek részt híveik, azután az Úr napján teljes szigorral fog történni az ünnep megszentelése, mely, mondhatjuk, kényszerítő hatással van a református hívekre is. Míg a reformáció emléknapja iránt sokszor közönyös sok református egyháztag is, más hívő pedig figyelemre sem méltatja. A Protestáns Egyházi és Iskolai Lap régebbi évfolyamában írtam a Reformáció emléknapja ünnepi méltatásáról, annak szerkesztője, nagyt. Szócs Farkas teljes egészében egyetértett velem e tekintetben.

Miután most a jelen ülésező református Zsinat együtt van, s nagyon sok tárgyban intézkedik és határoz: úgy gondolnám, hogy éppen alkalomszerű volna, ha nagy tekintélyével a keresztyén ünnepek megszentelése tárgyában is véleményt mondana és határozna. Mit várjunk izraelita hitsorsosoktól és róm. kath. atyafiaktól, ha mi protestáns keresztyének közönyösek vagyunk.

A Zsinat közbenjárhatna az államkormány-nál, hogy keresztyén Magyarországon a keresztyén ünnepek szigorúbban érvényesüljenek. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény módosításánál kellene az elhanyagolt ünnepeket beilleszteni és törvénnyel biztosítani.

Mert a nép a törvény hatalmának engedemeskedve, előbb-utóbb beletörődne az ünnekepl megtartásába. Hiába hirdetik a lelkipásztorok, az Úr szolgálja az ünnep méltóságát, ha a törvény segítségükre nem jön.

Így gondoltam és kérem a nagytiszteletű

Szerkesztő urat, hogy igénytelen soraimnak helyt adni méltóztassék becses lapja legközelebbi számában.

Karcag, 1928 május 17.
Kiváló tisztelettel

Boros Ambrus,
ny. ref. ig. tanító.

Külföld

Centennáriumok. A tudomány, a művészet és az erkölcs egy-egy nagyszerű képviselőjének ülte és üli e tavaszon egymástól alig néhány nappal elválasztott centennáriumait a művelt világ. Száz esztendőszületési évfordulója van a világhírű francia történetfilozófusnak, lélektani, esztétikai, irodalom- és műtörténeti írónak *Taine* Hyppolite Adolfnak. Műveiben a természettudományos pozitívizmus és abszolút determinizmus hirdetője volt, de — legalább irodalmilag — a keresztyénség és különösen a protestantizmus ethikai ideáliját is méltányolni tudta. E szempontból különösen érdekesek azok a fejtegetései, amelyekben a németalföldi kálvinista lelkiségnek az ottani festőművészetel való kapcsolatát mutatja ki. Életéből kevésbé ismert nevezetes adat, hogy bár maga katolikus családból származott, a gyermekeit protestáns vallásos nevelésben részesítette: ő maga ugyan egyik egyházzal sem állott benső lelki kapcsolatban, de úgy volt meggyőződve, hogy a vallás az emberi kultúrának, tehát a művelt ember nevelésének is egyik alaptényezője. Ugyanez okból, feleségével együtt, szorgalmasan olvasta a Bibliát is. — Négy-száz esztendeje halt meg a magyar családból, Békés vármegye ma már nem létező Ajtós községéből eredt *Dürer* (= *Türer*) Albert, a német renaissance egyik legnagyobb festő és rajzoló művésze, akinek csodálatosan mély lelkisége a humanizmus és a római katolicizmus világnézete közti sok hányódás és keresés után végre is a reformáció evangéliumában találta meg nyugalomát és kielégülését. A renaissance nagyjai közül a Biblia művészeti tolmácsolásában senki sem hatolt olyan mélyre, mint ő: különösen páratlanul állanak e tekintetben a Jelenések könyvéhez készített megrázó erejű metszetei. A protestantizmusnak és a magyarságnak egyformán büszkesége, noha magyar eredetének nyomait a germán föld, faj és szellem hatá-a teljesen fölszívta benne. — Végül száz-esztendőszületési évfordulata van a *Bullerné Grey Josephine* születésének, aki a múlt század egyik legnemesebb keresztyén és protestáns nőalakja: nevéhez és hősiességéhez fűződik az abolitionista mozgalomnak — a rendőrileg szabályozott prostitúció és a leánykereskedelemelleni küzdelemnek — a megalapítása. A szép, kedves, művelt ifjú asszonynak egyetlen leánykája, Éva a szeme előtt lett halálos szerencsétlenség áldozata — s ő ettől fogva fájdalmának még nagyobb fájdalmak és nyomorúságok enyhítésében keresett enyhületet. Így lett az előkelő anglikán pap és egyetemi tanár felesége a szerencsétlen bukott nők barátja és védangyala s gúny, gyűlölet és üldöztetés áradatával dacolva,

a prostitúció és az ú. n. kettős morál lángszavú ostorozója. Ezekre az addig képmutatóan leplezett förtelmekre ő ébresztette föl a keresztyén világ lelkiismeretét s neki lehet köszönni Isten után, hogy ma a rendőrileg engedélyezett bujaság Európa legműveltebb országaiból számúzve van. Bár volna már hazánkban is! (ri.)

Halottaink

Özvegy bori Horváth Istvánné kölcsei Kőlcsey Emilla, Beregvármegye egykori híres főispánjának özvegye, a régi magyar kálvinista nagyasszonyok egyik utolsó, világló példányképe, 93 éves korában a beregvármegyei Hetében, szerető, népes családjának karjai között elhunyt. A boldogult matróna — kinek előkelő szelleme és forró hazaszeretete elsősorban halhatatlan nagybátyjától, a Himnusz költőjétől szállt örökül reá — ezelőtt harmadfél évvel még tevékeny részt vett a Püspök úrnak és kíséretének hetei fogadtatásában s lényének szeretetreméltóságával feledhetetlenül lebilincselte őket. Végtisztességén, mely május hó 25-ikén Hetében ment végbe, Szatmár- és Beregvármegye jóformán minden előkelő családja képviselőinek, számos református és egy-rom. kath. lelkésznek jelenlétében, a legnagyobb sajnálatára akadályozott Püspök úr helyett dr. Révész Imre egyházkerületi főjegyző szolgált beszéddel, Láczy József beregi esperes és Zámory Sándor helyi lelképásztor pedig imádságokkal. A nagyszámú gyászoló családoknak — melyeknek nagyobb része (Kőlcsey, Horváth, Gulácsy Nyomárkay, Mikecz stb.) egyházunknak erős oszlopa — szívünkben kívánunk Isten szerinti vigasztalást s a megboldogult nemes példájának életükben és munkájukban való folytonos és sokszoros megdicsőülését.

László Sándor dédesi lelkész hosszas szenvedés után, május 17-én elhunyt.

Csiszár Béla, volt tiszzaeszlári lelkész, életének 70-ik évében, hosszas szenvedés után visszaadta lelkét teremőjének.

Balassa Kálmán a veszprémi református gyülekezet fáradhatatlan buzgóságú igazgató-tanítója május 23-án váratlanul elhunyt.

Áldott legyen emlékezetük.

Különfélék

Esmond Harmsworth levele, dr. Baltazár Dezső püspökhöz. (Angol nyelvről magyar fordításban.) Kedves Baltazár Püspök úr! Írok, hogy köszönetet mondjak Méltóságodnak elsősorban is annak az imádságnak szép bekötésű nyomtatott példányáért, amelyet Méltóságod a múlt kedden a debreceni Nagytemplomban tartott az én debreceni látogatásom alkalmával. Másodsorban pedig köszönetet kívánok mondani az imádságnak azokért a nemes érseiért, amelyek az angol nemzet missziójára vonatkoznak. Természetes, hogy Magyarországról

Angliába a legboldogabb emlékekkel térek vissza. Semmisem gyakorolt reám nagyobb hatást, mint a magyar nép vallásos tisztasága és az a szépség, amellyel a Méltóságod templomi szolgálata ezt kifejezésre juttatta. A magyar nép vallásos hitében van az erő az ellenséges idők legyőzésére. Élénken fogok mindig emlékezni azokra a szívességekre, amelyeknek kivált-ságot részese voltam az Önök történelmi nevezetességű országában ott időzésem alkalmával. Személyes jó kívánságaim és nagyrabecsülésem kifejezésével zárom levelemet. Budapest, 1928 május hó 25. Igaz híve: *Esmond Harmsworth*.

Kiss Aron püspök halálának huszadik évfordulója alkalmával az egyház presbiteriuma több presbiter indítványára emlékünnepelet rendez. Ennek az ünnepségnek a megrendezésével a presbiterium Uray Sándor lelkész elnökletével egy bizottságot bízott meg, melynek tagjai Molnár Ferenc, Kondor Kálmán, Erdélyi Sándor és Juhász Nagy Sándor.

Baltazár Dezső püspök alapítványt tett a Kántus javára, 3000 pengő összeggel s oly rendelkezéssel, hogy ennek kamataiból minden esztendőben vacsorát rendezzenek a Kántus tagjai részére. Az első ilyen vacsora május 23-án volt.

Lelkészkutatás. A solti református egyházban május 13-án foglalta el állását Kósa Lajos volt bagaméri lelkész. A beiktatást Lukácsy Imre dunavecsei lelkész, egyházkerületi tanácsbíró végezte. Azután az új lelkész tartotta meg nagyhatású beköszöntő beszédét.

Az országos zsinat mostani ülészakának utolsó napjáról szóló tudósítást helyszüke miatt csak a jövő számunkban közölhetjük.

Az országos református tanáregyesület közgyűlése május 30-án volt Budapesten, *Dóczi Imre* hatalmas elnöki megnyitója után Rácz Lajos sárospataki theol. tanár tartott lebilincselő előadást a XVIII. század nemzetietlenségének okairól. Részletes tudósítást a jövő számban adunk.

A nagyvárad református gyülekezet pünköszt másodnapján avatta fel újvárosi temploma két új harangját, melyet a háborúba elvitt harangok helyett a nagyvárad-újvárosi hívek közadakozásból öntettek. Avatóimát mondott Sulyok István püspök, predikált Csernák Béla lelkész.

Nyugdíjazás. A komáromi református egyház-megyéhez tartozó madari egyházközség kántortanítója, Antal Dénes igazgató-tanító 47 évi áldásteljes működés után nyugalomba vonult.

Harangavatás. A madari református gyülekezet három meglevő harangja mellé önkéntes közadakozásból negyedik harangot öntetett. Az új harang felavatása június hó folyamán fog megtörténni.

Derecskén egyházmegyei lelkészértekezlet lesz június 11-én.

A hajdúnánási, hajdúböszörményi, hajdúdorogi elemi népiskolák ének- és tornaversenye május hó 31-én ment végbe szép siker mellett Hajdúnánáson.

A szegedi református elemi iskola növendékei jól sikerült ifjúsági ünnepélet rendeztek a református palota dísztermében, előadva „János vitéz” 3 felvonásos daljátékát.

A zsérci református gyülekezet tanítói lakást és tantermet épített.

Ládházán a hívek a régi templomra új tornyot, iskolát és tanítói lakást építettek.

Noszvajon a történelmi műemlékü templom helyét új templomot épített a gyülekezet.

Zsoltárverseny volt Vértessalján az alsúti és tabajdi református iskolás gyermekek között. A zsoltárokat leg-zebben és legjobban éneklő gyermekek jutalomban részesültek.

A Kossuth uccai református Nőegyesület szépen sikerült összejövetelét rendezett május 30-án d. u. 5 órakor a DEMKE dísztermében. Bibliát magyarázott ez alkalommal Baja Mihály lelkész.

A Debreceni Református Kollégium Diák-szövetsége. A szövetség megalakulásáról már megemlékeztünk lapunkban. Azóta is állandóan történnek tagbelépések, úgy, hogy a tagok száma már meghaladja az 1400-at, köztük vannak legmagasabb állású kiválóságok éppen úgy, mint az egyszerű falusi jegyzők és tanítók s egyaránt mutatják a kollégium iránti szeretetüket és elfogadhatatlan hálájukat. *Horthy Miklós* kormányzó úr Ó főméltósága köszönettel fogadván a szövetség alakuló közgyűléséből hozzáküldött táviratot, a kabinetiroda útján tudatta a szövetség elnökségével azt is, hogy a szövetség fővédnökségét, melyre az előkészítő bizottság fölkérte, elfogadni méltóztatott. Köszönettel vették az alakuló közgyűlés üdvözlését gróf Bethlen István miniszterelnök és gróf Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter urak, utóbbi készséggel ajánlván fel támogatását a szövetség érdekében. A megválasztott tisztviselők választmányi és egyéb hivatalos tagok értesítése után a szövetség megkezdte nagyhatalmú és remélhetőleg nagy eredményekre vezető munkásságát. Célja, hogy a kollégium és volt tanárai iránti ragaszkodást, szeretetet és hálát kegyelettel ápolja és tettekkel is kimutassa; hogy a kollégium hagyományos szellemében a vallásosságot, krisztusi erkölcsöket, hazafiságot, felebaráti szeretetet és nemzeti kultúrát eszményeiül vallja és tettekkel szolgálja; hogy a kollégium több százados kulturális jelentőségét a nemzeti köztudatba átvigye, illetőleg megerősítse; hogy a kollégiumnak úgy erkölcsileg, mint anyagilag hálás szeretettel tőle telhetőleg mindenkor segítségére legyen; hogy a tagok az életben szerzett tapasztalataikkal a kollégium tanító- és nevelő feladatának minél sikeresebb feladatát munkálják; a kollégium történetére, külső és belső életére, tanáraitra, diákjaira, jellemző írott emlékeket és szóbeli hagyományokat összegyűjtsék és közrebocsássák, idevonatkozólag az alakuló közgyűlésen már elfogadtatott a kollégium történetének megírására, tanárai, diákjaira jellemző emlékek összegyűjtésére vonatkozó indítvány.

Azt is igyekeznek a szövetség munkálni, hogy a volt diáktársak és a kollégiumi tanárok kiváló tudományos, szépirodalmi és művészeti működését támogassák az ily működés megérdemelt társadalmi elismerésére közreműködjenek, végül segíteni igyekeznek alkalomadtán a nehéz helyzetbe jutott tagtársakat, általában őrizni a kollégiumban a tanulótársak között kifejlődött barátságát és összetartást. Ezek a nagy célok a szövetségnek a kollégium életében kiváló jelentőséget adnak. Védnökei a szövetségnek a kollégium fenntartótestületének elnökei: *a püspök és egyházkerületi főgondnok.* Elnöke: *dr. Magoss György,* Debrecen polgármestere, mellette van több társelnök és alelnök. A társelnökök közül ügyvezető elnök: *S. Szabó József* gimnáziumi igazgató, ügyvezető alelnökök: *dr. Kölcsey Sándor,* az orsz. ügyvédszövetség debreceni fiokjának elnöke és *dr. Görgey Márton,* hajdúmgyei főorvos; főtitkár: *Csobán Endre,* városi főlevéltárnok. Rajtuk kívül még 12 tagú elnöki tanács, 50 tagú választmány, titkárok, jogtanácsosok, pénztáros, ellenőr intézik a nagyrahatótt és szép remények közt megindult szövetség ügyeit.

A váncsodi egyház hívei 3 egyháztag gyűjtésének eredményeképpen egy 200 pengő értékű ezüst keresztelő-edényt szereztek be, amelyet az aldozócsüörtöki istentisztelet keretében adott át Andó Ferenc lelkész rendeltetésének.

A Alsóborsodi Egyházmegyei Kálvin-Szövetség június 4-én Miskolcon tartja közgyűlését.

A máramaros-ugocsi református egyházmegye május hó 8-án tartotta közgyűlését Nagy-szőlősi n.

A kondói református gyülekezet egyhangú lelkesedéssel Szabó Gyula hajdúböszörményi hitoktató lelkészt hívta meg pásztorául. Isten áldása legyen a gyülekezeten és az új pásztoron egyaránt!

A felsőkelecsényi református gyülekezet meghívással Horváth Imre diósgyőri hitoktató lelkészt választotta meg pásztorául. Sáfarkodjon a reá-bizottakkal, mint az Úr hű sáfára.

A gömör-tornai egyházmegye tavaszi közgyűlése május 30-án ment végbe Keleméren.

A biharvármegyei első dalosverseny, melyet a református Derecskei Polgári Dalegylet kezdeményezett és rendezett nagy sikerrel folyt le. A versenyen résztvevő 350 dalos 90%-a református földműves emberekből állott. A Biharvármegyei közönsége által adott értékes vándordíjat a csökmői dalárda nyerte el. Megalakult a Biharvármegyei daloskerület is, amelynek tb. elnökévé dr. Fráter László alispánt választották meg. Társelnökök lettek F. Varga Lajos esperes, Vadon Béla lelkész és Bartha Ferenc főjegyző.

A nemesmartonfalvi gyülekezet a napokban leplezte le hősihalottai emléktábláját, ugyanekkor ment végbe az egyház új harangjának a felavatása is.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

Az erdélyi református egyházkerület diakonisszaképző-intézetet állított fel, melybe kiképzés végeztéig egyelőre négy nőt vett fel a vezetőség.

A pápai református egyházmegye július 4-én tartja rendes közgyűlést Pápon.

Csalóközaranyoson május 20-án avatták fel az elesett hősök emlékoszlopát, szép ünnepély keretében.

A demecseri és gégényi gyülekezet áldozó-ésütörtökön ifjúsági ünnepet tartott. A demecseri gyülekezetben Dobos Karoly KIE titkár, a szomszédos gégényi gyülekezetben pedig Uray Sándor debreceni lelkész predikált.

A debreceni református Kollégium internátusába és konviktusába felvételért egyetemi hallgatóknak augusztus 15-ig kell folyamodni a Kollégium igazgatóságához. A kérvény külső fel kell tüntetni, hogy a folyamodó az internátusba és a konviktusba, vagy csak az egyikbe való felvételét kéri-e, továbbá azt, hogy az egyetem melyik fakultásán fog tanulni. A kérvényhez melléklendő: 1. az index, első éveseknél az érettségi bizonyítvány, hivatalos másolatban; 2. a szülők családi, vagyoni és társadalmi helyzetéről kiállított újabb keletű helyhatósági bizonyítvány, ha a kérelem kedvezményes helyre vonatkozik; 3. a szülőnek, vagy gyámnak közjegyző, vagy a helyhatóság előtt kiállított nyilatkozata, hogy az internátusi és konviktusi díj megfizetésére kötelezi magát; 4. hatósági orvosi bizonyítvány, hogy a folyamodó fertőző betegségben nem szenved; 5. a folyamodó nevére megcímezett és felbélyegzett postai levelezőlap, válasz céljára.

Évi díjak díjfokokozatonként az internátusban: I. 20, II. 60, III. 132, IV. 200 pengő; a konviktusban (reggeli, ebéd, vacsora): I. 36, II. 140, III. 256, IV. 360 pengő. A díjak negyedévenként előre fizetendők. A III. és IV. díjfokokozatban havi díjat is lehet fizetni. Havi díj a III. díjfokokozatban internátusért 16.50 pengő, konviktusért 30 pengő, a IV. díjfokokozatban internátusért 25 pengő, konviktusért 40 pengő. A konviktusi havi díj csak azokra a hónapokra fizetendő, amelyekben a konviktus igénybe vették. Az internátusi díjat az egész félévre meg kell fizetni, akár két negyedévi, akár négy havi részletben. Kedvezményes díj-fizetésben csak olyan protestáns vallású hallgatók részesíthetők, akik a konviktusba étkeznek. Párnát, takarót, lepedőt és mosatást az internátus nem ad. Az egyetemre való felvételért külön kell folyamodni az illető egyetemi kar dékáni hivatalához.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

Postatakarékpénztári csekk száma 143,916.

Pályázati hirdetés.

A szeghalmi református Péter András reál-gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy magyar—latin szakos rendes tanári állásra. Pályázhatnak protestáns vallású magyar—latin közép-

iskolai tanári oklevéllel rendelkező tanárok. A megválasztott tanár javadalma a nem állami tanárszemélyzetre megállapított javadalommal azonos. Az igazgatótanácshoz intézett és szabályszerűen felszerelt kérvények 1928 július 5-ig igazgató címére küldendők be. A pályázók személyes jelentkezése kötelező. Igazgatótanács fenntartja magának a jogot, hogy az állást esetleg helyettes tanárral töltsse be. Az állás 1928 szeptember 1-én foglalandó el. Szeghalom, 1928 május 23-án.

Dr. Kardos József s. k.,
igazgatótanácsi elnök.

Nagy Miklós s. k.,
igazgató.

2-2

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legelőszerebb ajándék lelkész urak részére **a palást.**

Lelkész és Tanító urak!

Tekintettel a mai nehéz anyagi viszonyokra,
az eddigi 6 havi hitel helyett

12 havi részletfizetés mellett
készítetek

papi és polgári öltönyöket, palástokat,
női szabóságokban kosztümöket, felöltöket és
mindennemű női ruhákat a legizlésebb kivitelben,
jutányos árak mellett.

TEGDÉS JÁNOS

női és férfiszabó Debrecen, Péterfia-u. 56 sz.

Schuller Sámuel

szobafestő, mázoló és tapétázó mester
Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jó munkáért ezüst éremmel kitüntelve.

A szakértő biztonságával vásárolhat mindenki

Kardos László

vászon-, fehérneműek és kelengye üzletében
Debrecen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1831. évben.

Legnagyobb vászonüzlet!

Jó minőség! Szabott árak! Nagy választék!

Debreczeni István
órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1926. évi debreceni iparkiallitáson díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ
harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgvár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ŐR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 813-53.

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi budapesti, székesfehérvári és szentesi kiállításokon a nagy aranyéremmel kitüntetve. — Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőző-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-48.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

„Méliusz”
könyv-, zenemű-, papír- és írószerszerekkereskedés
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.
Telefon: 2-70.

**Vizsgai jutalomkönyvek és ifjúsági
könyvtáraknak alkalmas ifjúsági iratok
és egyéb ajándékkönyvek!**

Mélyen tisztelt Igazgató, Tanító úr!

Mély tisztelettel jelentjük be, hogy a közelgő vizsgák jömenetelű tanuló részére egy olyan VIZSGAI JUTALOMKÖNYV készletet hoztunk le, melynek birtokában képesek vagyunk a legnagyobb kereslet kielégítésére.

Ezen jutalomkönyvekből különösen ajánljuk saját kiadásunkban megjelent és a legizlesebb IFJÚSÁGI IRATAINKAT, ill. MESEKÖNYVEINKET.

- Gyökössy Endre:** Debreceni mesekönyv, kemény kötés . . . . . 2.— P
Dr. Halmi János: Csevegő virágok, karton kötés . . . . . 2.— „
Tóth János: Tiszteletes bácsi meséskönyve, kemény kötés . . . . . 2.— „
Tóth János: Apróságok nagymeseország-ból, kemény kötés . . . . . 2.— „
Móricz Pál: Hortobágyi legendák . . . . . 5.— „

VIZSGAI JUTALOMKÖNYV.

Szerkesztette **Uray Sándor** debreceni ref. lelkész.
Két kötet (különböző tartalommal).

Igen tetszetős, tarka kötés, piros vászon sarokkal.
Példányonként ára 2 pengő.

Ez a kétféle VIZSGAI JUTALOMKÖNYV élénken megragadja a gyermeki lelket. Tárnya, előadási modora, közvetlen utat talál az ifjúság szívéhez s nemes tartalommal tölti be azt. Vallásos és hazafias, több helyen irredenta irányáért máris nagy keresletnek örvend. Szerkesztő neve s eddigi irodalmi működése kezesség arra, hogy bizvást odaadjuk e nagyértékű köteteket növendékeink kezébe. Az első kötet kisebb, a második kötet inkább nagyobb növendékeknek van szánva.

Miniszterileg jóváhagyott, illetve vizsgai jutalomkönyvekül elrendelt kiadványokból, valamint tanítói és ifjúsági könyvtárak részére megfelelő bel- és külföldön megjelent pedagógiai munkákból nagy raktár.

Midőn szolgálataink felajánlásánál a legjobb tudásunkat és előzékenységünket ígérjük, említést teszünk arra vonatkozólag is, hogy a közeljövőben szétküldésre kerülő jegyzékünket szíves áttekintésre méltatni szíveskedjék és az abból megfelelőeknek bizonyuló kiadványunkat vállalatunktól megrendelni méltóztassék.